

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/239/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217210701
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2018:2217210701.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: J. J., nar. XX.X.XXXX, zastúpený kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, dieťa rodičov: matka: W. J., nar. XX.X.XXXX, bytom M. X. XX, K. a otec: J. J., nar. X.XX.XXXX, bytom T. XX, K., o uloženie výchovného opatrenia, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 28. júla 2017, č.k. 5P/36/2017-16, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že ukladá maloletému a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko - psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Strede, v rozsahu 10 hodín, po dobu 3 mesiacov, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

II. Žiaden z účastníkov n e m á n á r o k na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním, súd prvej inštancie uložil maloletému a jeho rodičom podrobiť sa inému odbornému poradenstvu - odborné poradenstvo s odborným tímom na výchovné opatrenia v zmysle § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku. Svoje rozhodnutie súd odôvodnil tým, že uloženia výchovného opatrenia tohto druhu sa domáhal kolízny opatrovník maloletého v konaní vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 6PPOm/2/2016, a súd rozhodol o vylúčení návrhu na samostatné konanie. Súd k návrhu vypočul oboch rodičov, ktorí zhodne potvrdili, že medzi nimi po rozvode manželstva neexistuje konštruktívna komunikácia. Súd preto podľa § 37 ods. 2 písm. d) nariadil výchovné opatrenie, ktorým uložil dieťaťu a jeho rodičom podrobiť sa poradenstvu v záujme zlepšenia komunikácie medzi rodičmi, keď takúto úpravu považoval za primeranú pri akceptovaní záujmu maloletého dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Súd mal za to, že jednostranná aktivita zo strany matky za súčinnosti dieťaťa pri konzultácii s odborníkom je nepostačujúca, pokiaľ sa jeho súčasťou aktívne nestane aj otec dieťaťa.

2. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie matka, ktorá nesúhlasila s podrobením sa výchovnému opatreniu, uviedla, že maloletý má vlastného psychológa v Šamoríne, takisto aj matka má vlastného psychológa a pokiaľ ide o zdravý psychický a fyzický maloletého, alebo o problémy v rodine či v spoločnosti, táto problematika je u matky vyriešená. V prípade potreby preto nech otec maloletého navštevuje psychológa sám. Zároveň uviedla, že po rozvode zapríčinenom jeho zavinením, sa s otcom maloletého nedá komunikovať, manželstvo bolo rozvedené z dôvodu násillia a hádok. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil.

3. Otec ani kolízny opatrovník sa k podanému odvolaniu nevyjadrili.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - matka dieťaťa (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP a § 7 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len CMP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), postupom bez nariadenia ústneho odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je v zásade vecne správne, treba ho však čiastočne pozmeniť.

5. Podľa § 37 ods. 1 Zákona o rodine, nevhodné správanie sa detí, ako aj porušovanie povinností rodičov, vyplývajúcich z ich rodičovských práv a povinností, alebo zneužívanie ich práv môže každý oznámiť orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obci alebo súdu. Rovnako môže každý oznámiť tomuto orgánu, obci alebo súdu skutočnosť, že rodičia nemôžu plniť povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností.

6. Podľa § 37 ods. 2 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

7. Podľa § 37 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely

- a) zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov,
- b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov,
- c) zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyt v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogovu a inak závislých.

8. Podľa § 37 ods. 7 Zákona o rodine, súd sleduje vykonávanie výchovných opatrení najmä v súčinnosti s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí, obcou, neštátnym subjektom a s príslušným zariadením.

9. Podľa § 37 ods. 8 Zákona o rodine, súd hodnotí účinnosť výchovného opatrenia priebežne tak, aby pred uplynutím obdobia, ktoré uviedol v rozhodnutí o jeho uložení, zhodnotil splnenie účelu výchovného opatrenia. Súd zruší výchovné opatrenie, ak splnilo svoj účel. Ak je to v záujme maloletého dieťaťa, môže súd rozhodnúť o opakovanom uložení výchovného opatrenia alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia. Ak súd na základe zhodnotenia účinnosti výchovného opatrenia rozhoduje o opakovanom uložení výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o uložení iného vhodného výchovného opatrenia podľa odseku 3 alebo o nariadení ústavnej starostlivosti podľa § 54, môže dočasne upraviť pomery maloletého dieťaťa do právoplatnosti rozhodnutia.

10. Z pripojeného spisu Okresného súdu Dunajská Streda sp.zn. 6PPom/2/2016 odvolací súd zistil, že dňa 9.8.2016 podal otec na tamajší súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadal maloletého zveriť do jeho dočasnej osobnej starostlivosti s odôvodnením, že z dôvodu zhoršujúceho sa psychického stavu matky maloletého musel podať na súd návrh na zmenu zverenia maloletého (vec vedená pod sp.zn. 9P/26/2016), pretože matka dlhodobo vystupuje agresívne voči svojmu okoliu aj

maloletému, na ktoré správanie otec už upozorňoval príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Vzhľadom na obsah e-mailových správ, ktoré mu matka maloletého dňa 7.8.2016 zaslala vyplýva, že jej psychický stav je veľmi zlý a mala by čo najskôr vyhľadať odbornú pomoc. Z obavy o život, zdravie a priaznivý vývoj maloletého podal preto otec aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia. Súd uznesením, právoplatným dňa 1.9.2016 návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, majúc za to, že nebolo osvedčené, že by život, zdravie alebo priaznivý vývoj maloletého bol vážne ohrozený alebo narušený. Z predloženej komunikácie vyplýva, že komunikácia medzi rodičmi maloletého je dlhodobo problematická, avšak e-maily adresované matkou dieťaťu otcovi dieťaťu sami o sebe nepreukazujú, že by sa matka skutočne voči maloletému správala spôsobom ohrozujúcim jeho zdravý vývoj a zo správy pracovníkov sociálnej kurately ani nevyplýva, že by sa matka o dieťa riadne nestarala.

11. Súd však uznesením zo dňa 9.8.2016 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nad výchovou maloletého dočasne nariadil dohľad vykonávaný za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda v dvojtýždňových intervaloch, majúc za to, že napriek tomu, že otcom predložené e-maily napísané matkou maloletého sami o sebe síce nepreukazujú, že by sa matka voči maloletému skutočne správala agresívne, súd však komunikáciu matky považuje za nevhodnú a preukazujúcu, že samotná komunikácia medzi rodičmi dieťaťa je vážne narušená, čo sa môže negatívne odzrkadliť aj na zdravom vývoji maloletého dieťaťa. Preto považoval za potrebné nariadiť vo veci dohľad.

12. Na základe uvedeného Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda začal vykonávať v pravidelných intervaloch šetrenia v rodine matky maloletého a podával súdu písomné správy zo šetrení. Takto bolo zistené, že matka s maloletým bývajú na adrese jej rodičov, maloletý zdieľa s matkou spoločnú izbu, pričom podmienky, vybavenie a hygiena je na dobrej úrovni. Maloletý je zdravý, má iba bežné detské choroby. Pri návštevách pôsobí šťastne, spokojne, a kolízny opatrovník u maloletého za celú dobu výkonu dohľadu nezistil zanedbanie starostlivosti. Matka však verbálne i neverbálne prejavovala nespokojnosť s kontrolami pracovníkom sociálnej kurately, ktorých opakovane fyzicky napádala, vulgárne im nadávala, vyhadzovala ich z bytu, hádzala po nich predmety, takže viackrát znemožnila vykonať dohľad v domácnosti maloletého. Takto napr. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny vo svojom vyjadrení z 15.11.2016 oznámil súdu, že matka napáda ľudí zjavne bez udania dôvodu a to aj na ulici a vo verejných budovách, jej správanie je agresívne a nevypočítateľné a je tu obava z citovej lability matky. Sociálni pracovníci majú vedomosť o tom, že otec sa s maloletým nestretáva pravidelne, pričom otec deklaroval, že je to pre neho ako pre otca ťažké, aby svoje dieťa pravidelne nevyhľadával, nechce sa však dostávať do konfliktu s matkou pred ich synom. Preto sa ho bojí navštíviť dokonca aj v škole práve z dôvodu, aby maloletý nemusel matke klamať a aby si matka na dieťati nevybíjala svoju zlosť. Kolízny opatrovník má za to, že prístup z matkinej strany sa v záujme maloletého musí do budúca zmeniť a musí si uvedomiť, že jej agresívne správanie, pre ktoré sa jej už stránia aj susedia a jej vlastná matka sa o nej vyjadruje, že ju občas nezvláda, svojmu synovi nepomôže a do budúca môže viesť k prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického a sociálneho vývinu maloletého. Sociálni pracovníci majú záujem matke ponúknuť spoluprácu referátu psychologickkej poradne, aby dokázala najmä ona spracovať svoje negatívne zážitky z minulosti a aby bola schopná láskyplne a pozitívne vplývať na maloletého. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda navrhol dňa 10.11.2016 súdu, aby uložil matke povinnosť podrobiť sa psychiatrickému liečeniu, resp. psychologickému výcviku pre zvládanie stresu a vysporiadanie sa s problémami.

13. Dňa 8.12.2016 Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda napokon navrhol súdu, aby zrušil nariadený dohľad nad maloletým. Uviedol, že matke nemožno uprieť riadnu bežnú starostlivosť o maloletého a aj zo zisťovaní školy vyplýva, že matka sa o dieťa stará riadne. Treba však riešiť problémy v správaní matky voči okoliu. Sociálni pracovníci ju viackrát navštívili, snažili sa s ňou spolupracovať, bola predvolaná na príslušný úrad práce, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, kde sa však nedostavila a pri pravidelných návštevách sa opakovane nezdržiavala doma, pričom viackrát oznámila, že tam pracovníkov sociálnej kurately nechce vidieť. Nariadený dohľad preto neplní svoj účel a bolo by vhodné, aby súd začal konanie vo veci uloženia výchovného opatrenia a to povinnosti maloletému a jeho rodičom podrobiť sa odbornému poradenstvu s odborným tímom na výchovné opatrenia.

14. Na základe uvedených skutočností uznesením sp.zn. 6PPom/2/2016-98, právoplatným dňa 21.2.2017, súd zrušil nariadený dohľad majúci za to, že matka sa o dieťa riadne stará a problémy v správaní matky voči okoliu dohľad nedokáže vyriešiť.

15. Návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Dunajská Streda, na uloženie výchovného opatrenia v zmysle § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine súd vylúčil na samostatné konanie vedené pod sp.zn. 5P/36/2017 a začal o ňom konať. Matka nesúhlasila s uložením žiadneho výchovného opatrenia, so žiadnym odborným poradenstvom, podľa nej psychika dieťaťa nie je ohrozená.

16. S týmto názorom matky odvolací súd nesúhlasí. Na základe vyššie opísaného skutkového stavu dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď uložil maloletému aj jeho rodičom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu, pretože z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že matka má vážne problémy so správaním. Jej reakcie sú neprimerané, nevhodné a nevyspytateľné, dôsledkom čoho sú narušené vzťahy s okolím, ľudia sa jej obávajú a vyhýbajú. Vzhľadom k tomu, že matka má maloletého zvereného do svojej starostlivosti, takéto správanie môže mať nepochybne negatívny dopad aj na maloletého, ktorý sa tak nechtiac stáva svedkom nevhodných situácií, ktoré vzhľadom na svoj vek nedokáže psychicky spracovať, odhliadnuc od skutočnosti, že rodič, s ktorým dieťa žije, je pre dieťa prirodzeným vzorom. Takto sa maloletý napríklad stal svedkom situácie, kedy matka dieťaťa na ulici verbálne a fyzicky napadla starú matku dieťaťa. Z úradného záznamu zo dňa 3.10.2016 vyplýva, že stará matka maloletého sa dostavila na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, aby uviedla, že dňa 29.9.2016 na ulici začula krik a svoje meno a to matka maloletého na ňu kričala, že ju zabije, chytila ju za kabát, skočila jej na nohu, stará matka spadla na zem, matka maloletého ju bila, rozbila jej aj mobilný telefón, pričom stará matka nechápe, prečo sa matka dieťaťa takto správa a to aj za prítomnosti maloletého J., ktorý tiež na matku kričal aby prestala. Pre uvedený skutok stará matka podala na matku dieťaťa trestné oznámenie na OO PZ Šamorína a musela vyhľadať aj pohotovosť. Podľa udania starej matky, osoby ktoré matku dieťaťa poznajú, sa jej boja a každému z príbuzných otca maloletého sa na ulici vyhráža.

17. Okrem týchto negatívnych vplyvov správania matky na maloletého treba ďalej vziať do úvahy, že otec pre neschopnosť matky normálne komunikovať, nemôže riadne realizovať svoje rodičovské práva k maloletému a s dieťaťom sa pravidelne stýkať. V konaní bolo bezpečne preukázané, že rodičia maloletého nedokážu spolu konštruktívne komunikovať, čo je vážnou prekážkou fungovania pravidelných stykov otca s maloletým, čím je porušované právo dieťaťa byť vychovávaným oboma svojimi rodičmi. V osobe otca ide pritom o rodiča, ktorý má k svojmu synovi silné citové väzby a má eminentný záujem podieľať sa na osobnej starostlivosti a výchove svojho dieťaťa. Pokiaľ nebude odstránená bariéra v komunikácii rodičov, nebude tento problém vyriešený, vzťahy v rodine sa nezlepšia, dôsledkom čoho môže byť vážne narušenie až pretrhnutie citových väzieb medzi otcom a maloletým, čo je v rozpore so záujmami maloletého. Ak aj matka v odvolaní namietala, že ona aj dieťa už majú vlastného psychológa, odvolací súd uvádza, že toto je nepostačujúce, pretože správanie matky napriek tomu nezaznamenalo zatiaľ žiadny výrazný posun k lepšiemu (z obsahu spisu nič také nevyplýva) a problémy v komunikácii medzi ňou a otcom dieťaťa pretrvávajú.

18. Vychádzajúc z vyššie uvedených zistení mal odvolací súd zhodne so súdom prvoinštančným za to, že záujem maloletého J. vyžaduje v tomto prípade uloženie výchovného opatrenia v zmysle § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, ktoré bude spočívať v povinnosti oboch rodičov aj maloletého podrobiť sa odbornému psychologickému poradenstvu s tým, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí upresnil, že toto bude prebiehať na Referáte poradensko - psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Strede a to v rozsahu 10 hodín po dobu 3 mesiacov, počnúc právoplatnosťou tohto rozsudku.

19. Preto odvolací súd za použitia ust. § 388 CSP napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a zároveň rozhodol aj o nároku na náhradu trov konania (prvoinštančného aj odvolacieho) podľa ustanovení § 52 CMP v spojení s § 58 CMP a ust. § 396 ods. 2 CSP.

20. Záverom odvolací súd poznamenáva, že rodičia si musia byť vedomí toho, že povinnosťou súdu je aj v tomto prípade sledovať vykonávanie uloženého výchovného opatrenia a to najmä vyžiadanim si správ od Referátu poradensko - psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Dunajskej Strede, z týchto vyhodnotiť, či výchovné opatrenie splnilo svoj účel a v prípade zistenia, že tomu tak

nebude, má súd možnosť prijať buď opakovane obdobné opatrenie (napr. na dlhšiu dobu, alebo v inom zariadení), alebo prijať iné opatrenie v zmysle ust. § 37 Zákona o rodine.

21. Uvedené rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák.č. 233/1995 Z.z., alebo ak ide o rozhodnutie o starostlivosti o maloletého, styk s maloletým alebo inú ako peňažnú povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa štvrtej časti CMP.